

Τίτλος Μαθήματος	Ευρωπαϊκό Δίκαιο Περιβάλλοντος				
Κωδικός Μαθήματος	LLM502				
Τύπος μαθήματος	Υποχρεωτικό				
Επίπεδο	Μεταπτυχιακό				
Έτος / Εξάμηνο Φοίτησης	1 ^ο Εξάμηνο				
Όνομα Διδάσκοντα	Καθ. Ευαγγελία Κουτούπα – Ρεγκάκου				
ECTS	10	Διαλέξεις / εβδομάδα	3	Εργαστήρια / εβδομάδα	
Στόχοι Μαθήματος	<p><u>ΣΚΟΠΟΣ</u></p> <p>Η διδασκαλία του μαθήματος έχει ως πρώτη επιδίωξη να κατανοήσει ο φοιτητής τη δομή και τη λειτουργία του Δικαίου του Περιβάλλοντος στο πλαίσιο της ελληνικής και ενωσιακής έννομης τάξης. Το δίκαιο του περιβάλλοντος αποτελεί έναν σημαντικό κλάδο του ειδικού διοικητικού δικαίου και γνώρισε τεράστια άνθηση τα τελευταία χρόνια και υπό την επίδραση του ενωσιακού δικαίου και της νομολογίας τόσο του ΕΔΔΑ όσο και του ΔΕΕ. Θα εξετασθούν τόσο ζητήματα του εθνικού δικαίου και ιδιαίτερα της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας όσο και των υπερθνικών δικαστηρίων και θα αναλυθούν οι κανόνες που διέπουν την προστασία του περιβάλλοντος και ειδικότερα η κριτική προσέγγιση της νομολογίας του ΣτΕ.</p>				
Μαθησιακά Αποτελέσματα	<p><u>ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο φοιτητής θα εξοικειωθεί με τα ζητήματα του δικαίου του περιβάλλοντος τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό δίκαιο • Θα εμπεδώσει τη νομολογία του ΣτΕ και των ΕΔΔΑ και ΔΕΕ και θα αντιμετωπίσει κριτικά τις νομολογιακές θέσεις. • Θα εμβαθύνει σε ζητήματα προστασία του περιβάλλοντος, της περιβαλλοντικής πληροφόρησης, της προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος και του ενωσιακού θεσμικού πλαισίου, καθώς και την προσέγγιση του δικαίου της προστασίας της φύσης και της βιοποικιλότητας, της ατμόσφαιρας, της υδάτων, των αποβλήτων και του ενωσιακού δικαίου της βιοτεχνολογίας. • Θα κατανοήσει τα ζητήματα δικαστικής προστασίας • Θα αντιμετωπίσει τα εργαλεία άμεσης και έμμεσης παρέμβασης για την προστασία του περιβάλλοντος. 				

Προαπαιτούμενα	N/A	Συναπαιτούμενα	N/A
Περιεχόμενο Μαθήματος	<p>Περιγραφή</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το δίκαιο του περιβάλλοντος-συνταγματική προστασία 2. Το ενωσιακό δίκαιο του περιβάλλοντος 3. Οι θεμελιώδεις αρχές της πρόληψης, της προφύλαξης, της βιωσιμότητας ή της αειφορίας 4. Η συνταγματική προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων 5. Ο νόμος 1650/1986 για την προστασία του περιβάλλοντος 6. Η προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος 7. Εργαλεία άμεσης και έμμεσης παρέμβασης για την προστασία του περιβάλλοντος 8. Η δικαστική προστασία 9. Δίκαιο της προστασίας της φύσης και της βιοποικιλότητας 10. Δίκαιο προστασίας της ατμόσφαιρας και του κλίματος 11. Δίκαιο προστασίας των υδάτων 12. Δίκαιο των αποβλήτων 13. Το ενωσιακό δίκαιο της βιοτεχνολογίας 		
Μεθοδολογία Διδασκαλίας	<p>Lectures/Power Point presentations</p> <p>Discussion – Problem solving</p>		
Βιβλιογραφία	<p><u>ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αδαμαντίδου Ε. Η ευρωπαϊκή πολιτική προστασίας των υδάτων, Νόμος και Φύση, 2000, σελ. 421 επ. 2. Ασημακοπούλου Μ. Το δικαίωμα περιβαλλοντικής πληροφόρησης, Νόμος και Φύση, 1996, σελ. 275 επ. 3. Η ίδια, Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, Νόμος και Φύση, 1998, σελ. 267 επ. 4. Βαλατσός, Η αειφόρος ανάπτυξη σήμερα, Έννοια, νομικό πλαίσιο και προκλήσεις ΠερΔικ 2001, σελ. 216 επ. 5. Βηλαράς Μ. Συνταγματικές πτυχές του7 ευρωπαϊκού δικαίου προστασίας του περιβάλλοντος, Νόμος και Φύση, 2004, 6. Δεκλερής Μ. Το δίκαιο της βιωσίμου ανάπτυξης, 2000. 7. Δελλής Γ. Κοινοτικό δίκαιο περιβάλλοντος. Οι διαστάσεις της προστασίας του περιβάλλοντος στην κοινοτική έννομη τάξη, 1998. 8. Κουτούπα- Ρεγκάκου Ε. Η διοικητική διαδικασία εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων 1995. 9. Β. Σκουρής, Συνθήκη της Λισσαβώνας, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2020 10. Π. Δέγλερης, Οι Δημόσιες Συμβάσεις στην ενωσιακή έννομη τάξη – Η προσωρινή δικαστική προστασία – Η θεμελίωση και η νομολογία του Δ.Ε.Ε, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2019 11. Ευαγγ. – Ελ. Κουλουμπίνη – Η. Μάζος – Ι. Κίτσος, Δημόσιες Συμβάσεις Ν. 4412 / 2016 – Νομολογιακή Προσέγγιση και Πρακτική Εφαρμογή, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2019 		

12. Δ. Ράϊκος, Δίκαιο Δημόσιων Συμβάσεων, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2019
13. Κ. Γιαννακόπουλος, Δημόσιες συμβάσεις και συμβάσεις παραχώρησης. Μεγάλες αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2019
14. C. Yannakopoulos, La déréglementation constitutionnelle en Europe, Sakkoulas Publications S.A, 2019
15. Χρ. Δετσαρίδης, Η προδικαστική προσφυγή στο στάδιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2019
16. Β.Α Χριστιανός – Θ.Κ Πανάγος, Δημόσιες Συμβάσεις Ερμηνεία κατ' άρθρο, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2018
17. Επαμ. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου (εκτενές κεφάλαιο για τις δημόσιες συμβάσεις), Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2017
18. Χρ. Μουκίου, Διαφάνεια, ακεραιότητα και εντιμότητα στις Δημόσιες Συμβάσεις, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2017
19. Επιμ: Λ. Παπαδοπούλου – Ευγ. Πρεβεδούρου – Κ. Γώγος, Το Δικαστήριο της Ε.Ε εγγυητής της εύρυθμης λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των δικαιωμάτων των πολιτών, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2016
20. Π. Δέγλερης, Το θεμελιώδες δικαίωμα στην αποτελεσματική (και πραγματική) προσωρινή δικαστική προστασία στις δημόσιες συμβάσεις σε περίοδο οικονομικής κρίσης – Το «παράδειγμα» της ακριβής δικαιοσύνης – μια αποκλίνουσα σχέση δικαίου & δικαιοσύνης, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2016
21. Β. Κάρμου - Π. Οικονόμου - Ε. Τροβά, Η κατασκευαστική διαιτησία, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2016
22. S. Arrowsmith, The law of Public and Utilities Procurement (3rd ed.), Publ. Sweet & Maxwell, 2014
23. Π. Δέγλερης, Η προσωρινή δικαστική προστασία στις δημόσιες συμβάσεις – οι «οικονομικές» Οδηγίες 89/665 – 92/13 – 2007/66 και ο Ν. 3886/2010, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2013
24. Π. Δέγλερης, Η Διαφθορά και Δημόσιες Συμβάσεις, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2012
25. Π. Δέγλερης, Δίκαιο Προμηθειών και Υπηρεσιών Δημοσίου – Επιλογή νομολογίας προσωρινής δικαστικής προστασίας (Ν. 2522/97) Σ.τ.Ε - Πρωτοδικείων – Δ.Ε.Κ, Τομ. II Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2009
26. Απ. Γέροντας, Δίκαιο δημοσίων έργων, Εκδ. Σάκκουλα Α.Ε, 2009
27. Μ. Οικονόμου, Δημόσιες Συμβάσεις & Δίκαιο Ελεύθερου Ανταγωνισμού, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, 2009

Αγγλική Βιβλιογραφία και Άρθρα

1. Krämer, L. (2008). Environmental judgments by the Court of Justice and their duration. *Journal for European Environmental & Planning Law*
2. <https://academic.oup.com/jel/article/18/2/185/407465>
3. <https://europeanlawblog.eu/2020/11/04/access-to-justice-in-environmental-matters-in-the-eu-legal-order-too-little-too-late/>
4. EuroLex – Environmental and Climate Change ([Link](#))
5. <https://academic.oup.com/journals/pages/best-of-law-2020/environmental-law>

Αξιολόγηση	<p>Οι μαθητές αξιολογούνται μέσω εργασιών που περιλαμβάνουν εργασίες για το σπίτι, συμμετοχή στην τάξη, ενδιάμεση και τελική εξέταση.</p> <p>Οι φοιτητές αξιολογούνται συνεχώς και οι γνώσεις τους ελέγχονται μέσω εξετάσεων διαφορετικής βαρύτητας, η ημερομηνία και η ώρα αξιολόγησης των οποίων καθορίζονται στην αρχή του εξαμήνου μέσω του αναλυτικού προγράμματος του μαθήματος.</p> <p>Οι μαθητές προετοιμάζονται για την τελική εξέταση, με τις επαναλήψεις της ύλης του μαθήματος, ώστε να μπορέσουν να αφομοιώσουν το περιεχόμενο εντός των συγκεκριμένων χρονοδιαγραμμάτων.</p> <p>Η τελική αξιολόγηση των μαθητών είναι διαμορφωτική και αθροιστική και συμμορφώνεται με τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα του θέματος και την ποιότητα του μαθήματος.</p> <p>Οι μαθητές αξιολογούνται με βάση τα ακόλουθα:</p> <p>Γνώση και κατανόηση - 30%</p> <p>Εις βάθος γνώση και κατανόηση των σχετικών θεμάτων ενδιαφέροντος.</p> <p>Ερευνητικές και Αναλυτικές Δεξιότητες - 40%</p> <p>Ικανότητα σε ερευνητικές μεθόδους και ικανότητα αξιολόγησης των αποτελεσμάτων. Η δυνατότητα χρήσης τους με διαφορετικούς τρόπους.</p> <p>Παρουσίαση και επικοινωνία - 30%</p> <p>Ικανότητα επεξήγησης και υπεράσπισης των λύσεων με τη δυνατότητα να μπορεί να μεταδίδει και να επεξηγεί τη γνώση που έχει επιτευχθεί προηγουμένως.</p> <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι διαθέσιμα σε κάθε γραπτή εργασία, ενδιάμεση ή τελική εξέταση.</p> <p>Βαρύτητα:</p> <p>Τελική εξέταση 60 %</p> <p>Εργασίες για το σπίτι/ομαδική εργασία (Ενδιάμεση) 30 %</p> <p>Παρουσίαση εργασιών και συμμετοχή 10 %</p>
Γλώσσα	Ελληνική και Αγγλική